

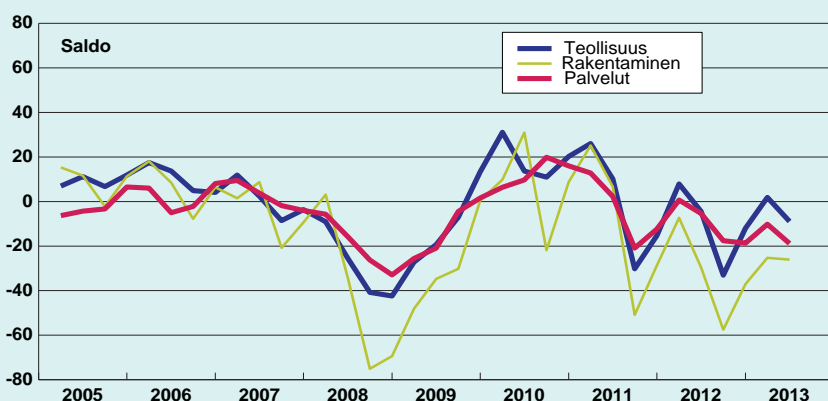
Suhdannebarometri

Elokuu 2013

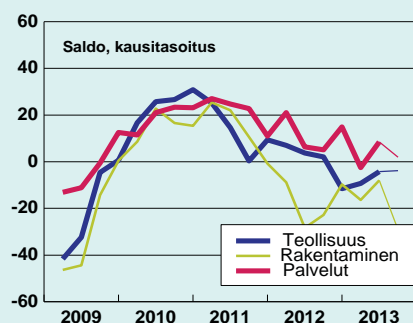
Suhdannebarometri

Elokuu 2013

Suhdannenäkymät

Tuotanto/myynti, toteuma ja odotus

Suhdanteet elokuussa 2013

- Suhdannekehitys jatkunut heikkona: tämänhetkinen suhdannetilanne normaalia vaisumpi kaikilla päätoimialoilla
- Suhdannenäkymät lähikuukausille ovat heikentyneet uudelleen, ja tilanteen ennustetaan synkkenevän loppuvuonna
- Palvelualojen kasvu pysähtyi, eikä teollisuudessa ja rakentamisessa ole nousuodotuksia
- EU-maiden yritysten ja kuluttajien luottamusindikaattorit ovat syvällä suhdannekuopassa, mutta kesän aikana tapahtunut varovainen käänne ylöspäin

EK:n heinäkuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdanteet jatkuivat alkukesällä vaisuina, ja odotukset lähitulevaisuudesta ovat kääntyneet uudelleen laskuun.

Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvataan yleisesti keskimääräistä heikomaksi. Uusia tilauksia on saatu alkukesällä varsin niukasti, eikä edes kolmen kuukauden takaisiin varovaisiin kasvuodotuksiin ole täysin ylletty.

Suhdannenäkymät kääntyneet taas heikompaan – tilanne synkkenee jonkin verran vuoden jälkipuoliskolla

Suhdannenäkymät ovat heikentyneet uudelleen kevään varovaisen optimismin jälkeen. Yleisen suhdannetilanteen ennustetaan jonkin verran heikkenevän kaikilla päätoimialoilla lähimmän puolen vuoden aikana.

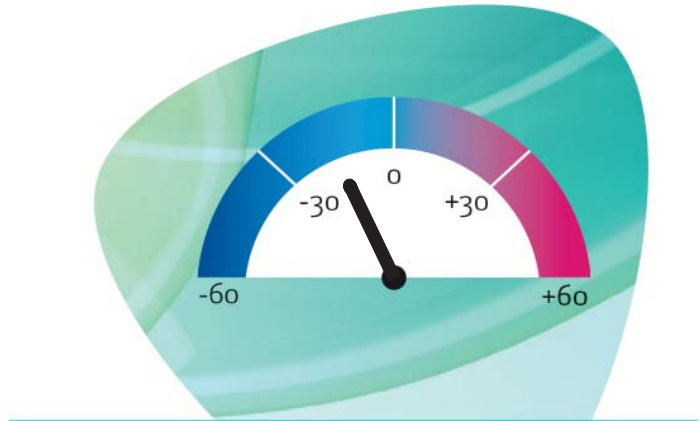
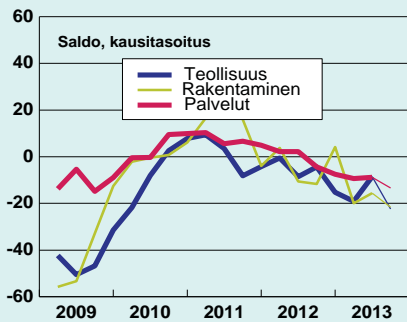
Erityisesti rakennusyritykset arvioivat tuotantonsa supistuvan seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla. Teollisuudessa tuotanto pysyi ennallaan, ja vasta viimeiselle vuosineljännekselle on heikkoja kasvuodotuksia. Palvelualojen myynnin kasvu lähestulkoon pysähtyi.

Teollisuuden yleisiä suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli heinäkuussa lukemassa -8 (huhtikuussa +1). Rakentamisen suhdannenäkymät olivat heinäkuussa tasolla -27 (huhtikuussa -25). Palveluyritysten suhdannenäkymät laskivat heinäkuun tiedustelussa -19 pisteeseen (huhtikuussa -10).

Suhdannebarometrin vastaajayritysten henkilöstökehitys jatkui alkukesällä yhä varsin heikkona. Työvoiman määrä laski kaikilla kolmella päätoimialalla. Myös odotukset ovat matalalla: henkilöstön määrä laskee yhä lähikuukausina, ja teollisuudessa laskuvauhti jopa voimistuu.

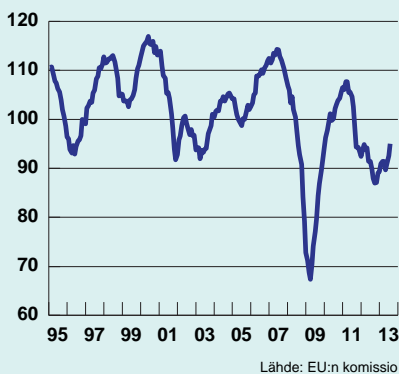
Teollisuusyritysten kapasiteetin käyttöaste koheni hieman, mutta jäi merkittävästi alle pitkäaikaisen keskiarvonsa. Kysyntää kuvataan kaikilla päätoimialoilla heikoksi. Tästä huolimatta monilla palveluyrityksillä oli rekrytointivaikeuksia.

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

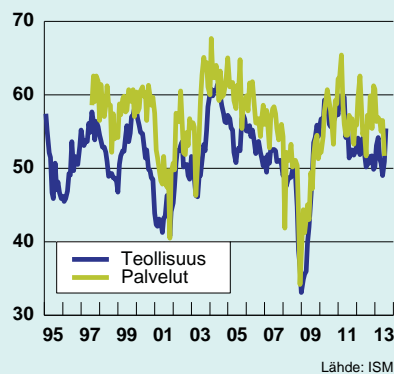

Koko elinkeinoelämän suhdannenäkymät ovat kääntyneet uudelleen heikompaan. Suhdanteiden ennustetaan sykkenevän jonkin verran vuoden 2013 jälkipuoliskolla.

Talouden ilmapiiri-indikaattori, EU-maat

Ostopäälliköiden indeksi, USA

Euron dollarikurssi

EU-maiden taloudet uivat syvällä, mutta indikaattoreissa pientä nousuvirettä

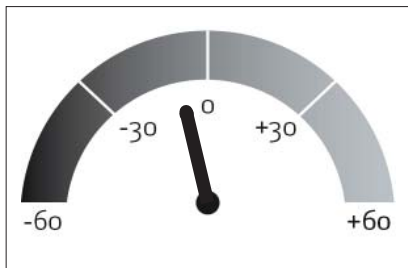
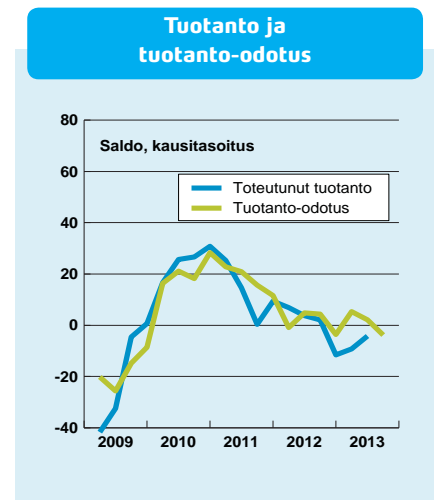
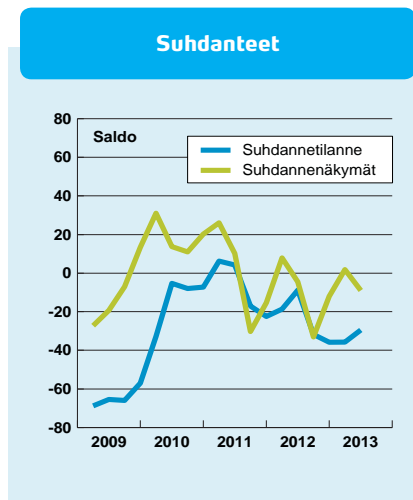
Maaikmantalouden kasvu hidastunee tänä vuonna noin kolmeen prosenttiin, joka on silti vielä melko lähellä pitkäaikaista keskiarvoa. Kasvua vetävät kehittyvät markkinat, mutta niissäkin nopea talouskasvu on menettänyt voimakkainta vauhtiaan.

USA:n talouden asteittainen toipuminen finanssikriisistä jatkuu. Yritysten ja kuluttajien odotukset ovat epävarmat ja vaihtelevat, mutta luottamusindikaattorit osoittavat kuitenkin maltillisia kasvunäkymiä loppuvuodelle.

Euroopan taloudet ovat vielä syvissä vaikeuksissa, mutta kesän aikana ennakoivissa suhdanneindikaattoreissa on tapahtunut pientä nousua synkältä lähtötasolta. Talouskasvun laajempaa käynnistymistä odotetaan kuitenkin aikaisintaan ensi vuoden alkupuolella.

Teollisuus

- Suhdannetilanne edelleen yleisesti keskimääräistä heikompi
- Tilauksia saatu odotuksia heikommin; tuotanto supistunut vähän alkukesällä
- Suhdannenäkymät taittuneet uudelleen laskuun: tilanne heikkenee hieman loppuvuonna (saldoluku -8)
- Ei odotuksia tuotannon kääntymisestä kasvuun lähikuukausina
- Henkilöstön määrä jatkaa laskua alkusyksyllä

Teollisuuden suhdannenäkymät

Suomalaisten teollisuusyritysten suhdannekehitys on ollut kesän alkupuolella vaisua. Uusia tilauksia on saatu odotuksia niukemmin ja tähänhetkistä suhdannetilannetta luonnehditaan yleisesti tavanomaista heikommaksi.

Suhdannenäkymissä uusi käänne heikompaan

Viime kevään varovaisen optimistiset tulevaisuudenodotukset ovat muuttuneet uudelleen varovaisemmiksi.

Yleisessä suhdannetilanteessa ei odoteta tapahtuvan käännettä parempaan seuraavan puolen vuoden aikana, vaan suhdanteiden enteillään huononevan jälleen jonkin verran.

Suhdannenäkymien saldoluku painui heinäkuussa tehdyssä Suhdannebarometrissa lukemaan -8 (huhtikuussa +1).

Kahdeksan prosenttia vastaajayrityksistä arvioi suhdanteiden vahvistuvan loppuvuonna, kun huhtikuussa suhdannenousua odotti 14 % yrityksistä. Käännettä heikompaan ennusti uusimmassa tiedustelussa 16 % vastaajista (huhtikuussa 13 %).

Tuotannon kehitys oli odotuksia heikompaa

Teollisuusyritysten tuotannon kehitys oli huhti–kesäkuussa hieman aiempia odotuksia heikompaa, ja tuotantomäärät laskivat aavistuksen. Lähikuukausien aikana tuotannon ennustetaan pysyvän nykytasolla. Vuoden viimeiselle neljännekselle on hienoisia odotuksia tuotannon kääntymisestä loivaan nousuun.

Kapasiteetin käyttöaste koheni vähän, mutta se jäi yhä selvästi edellisvuotta matalammalle. Uusimmassa tiedustelussa 62 prosentilla yrityksistä oli kapasiteetti täysin hyödynnettyinä.

Tilauksia kertynyt melko niukasti

Teollisuusyritysten saamien uusien tilausten määrä laski alkukesällä, ja tilauksia kertyi aiempia odotuksia heikommin. Tilauskanta on pysynyt keskimääräistä niukempaan.

Uusien tilausten määrän arvioidaan laskevan edelleen aavistuksen seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla.

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2011				2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	27	27	0	-3	10	17	0	-25	-5	10		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	37	15	4	-11	25	3	-14	-5	25	-5		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	73	71	64	54	66	71	50	54	54	62		
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-2	-8	-18	-25	-11	-7	-26	-34	-27	-23		
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-1	-3	-20	-35	-23	-14	-27	-31	-23	-23		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	6	2	8	2	-2	13	2	4	-2	-1		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	12	14	-11	-13	1	4	-8	-25	-17	5		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	14	0	-23	-23	2	-15	-26	-18	-8	-21		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	42	34	8	-5	3	6	15	3	-4	-5		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	30	19	0	17	16	13	-6	21	26	-2		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	37	40	44	49	43	49	57	52	57	52		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	4	7	4	4	9	7	4	1	4	3		
puute kapasiteetista	7	5	4	3	2	7	5	4	4	6		
riittämätön kysyntä	24	28	36	42	33	35	46	45	47	42		
muu este	3	3	1	4	1	2	3	2	2	1		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	7	4	-18	-22	-19	-8	-32	-35	-35	-29		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	26	10	-30	-15	8	-5	-34	-13	1	-8		

Valmistuotevarastot ovat kasvaneet hieman, ja niiden taso on vähän yli tavanomaisen.

Henkilöstön määrä vähenee lähikuukausina

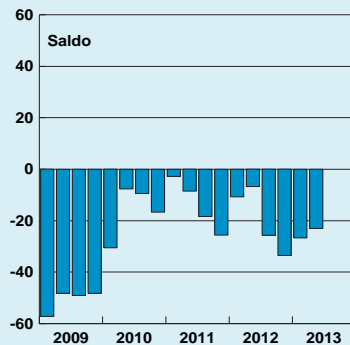
Teollisuusyritysten henkilöstön määrä väheni toisella neljänneksellä, mutta lasku jäi hieman pienemmäksi kuin kolme kuukautta sitten odotettiin. Alkusykyllä henkilöstön ennustetaan supistuvan jälleen voimakkaammin.

Sekä myyntihinnat että kustannukset pysyivät alkukesällä lähes ennallaan, eikä kannattavuudessa tapahtunut merkittäviä muutoksia.

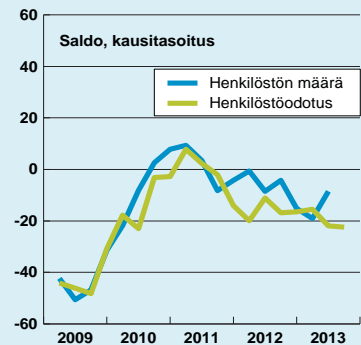
Hintatason ennustetaan laskevan loivasti lähikuukausina, ja myös kannattavuuden arvioidaan jäävän vähän viimevuotista matalammalle.

Riittämätön kysyntä on edelleen selvästi suurin tuotannon kasvun este. Kysyntää kuvasi heikoksi 42 prosenttia yrityksistä (huhtikuussa 47 %). Rekrytointivaikeuksia oli kolmella prosentilla vastaajista.

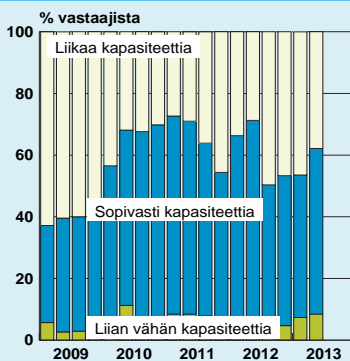
Tilaukanta

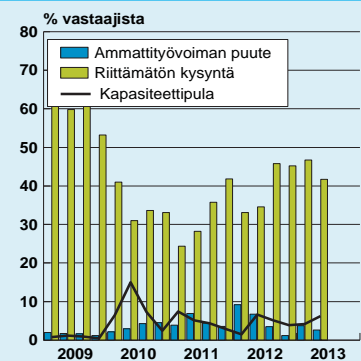
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

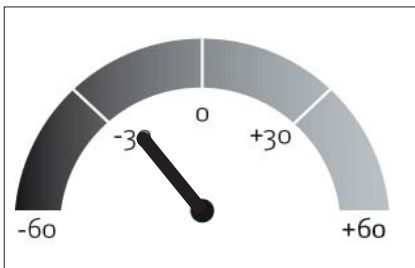
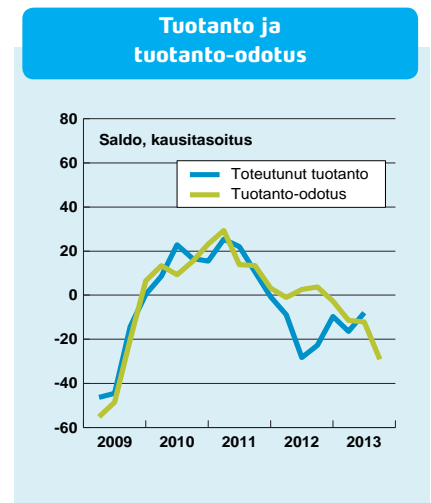
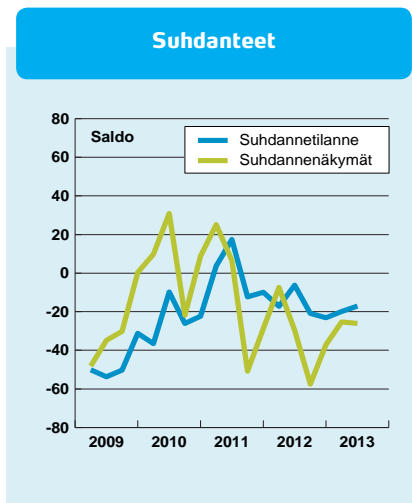

Tuotannon kasvun esteet

Rakentaminen

- Suidannetilanne ollut keskimääräistä vaisumpi koko vuoden 2013 alkupuoliskon
- Tuotannon ja tilausten kehitys oli hieman edellisen tiedustelun vaisuja odotuksia parempaa
- Myymättömien huoneistojen määrä kuitenkin kasvoi ja henkilöstön määrä laski
- Näkymät loppuvuodelle varovaiset: suidannetilanne heikkenev jonkin verran (saldoluku -27)

Rakentamisen suidannenäkymät

Rakennusyriitykset kuvaavat suidannetilanteensa jatkuneen hieman keskimääräistä vaisumpana koko vuoden 2013 alkupuoliskon. Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat varovaiset, ja yleisen suidannetilanteen ennustetaan heikkenevän jonkin verran.

Tuotanto pysynyt melko vakaana

Uusien tilausten määrä aleni huhti-kesäkuussa ensimmäiseen neljännekseen verrattuna, mutta lasku jäi vähän odotuksia pienemmäksi. Tilauskannan kuvattiin silti olevan lähes normaali.

Tuotannon määrä pysyi vakaana. Kehitys oli hieman odotuksia parempaa, sillä edellisessä tiedustelussa tuotannon ennustettiin supistuvan loivasti. Henkilöstön määrä laski hieman huhti-kesäkuussa kausitasoitetuilla luvuilla mitattuna. Myymättömien huoneistojen määrä kohosi vähän normaalia korkeammaksi.

Myyntihinnat laskivat jonkin verran. Kustannusten pitkään jatkunut nousu puolestaan lähes pysähtyi. Kan-

nattavuus oli lähellä edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasoa.

Odotukset loppuvuodelle vaisut

Lähikuukausien suidannenäkymät ovat varovaiset, kuten edellisessä Suidannebarometrissäkin. Yleisen suidannekuvan arvioidaan jonkin verran heikkenevän kuluvan vuoden jälkipuoliskolla.

Suidannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa tehdyssä Suidannebarometrissä -27. Huhtikuun tiedustelussa suidannenäkymät olivat lukemassa -25.

Heinäkuun tiedustelussa vain yksi prosentti rakennusalan vastaajayriityksistä odotti suidanteiden vahvistuvan seuraavan puolen vuoden aikana, kun tilanteen heikkenemistä ennusti 28 % toimialasta.

Uusien tilausten määrän odotetaan jatkavan laskua myös alkusyksyn aikana. Tuotannon volyymin ennustetaan jäävän matalammaksi kuin alkukesällä, ja loivan laskun arvi-

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2011				2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	13	37	16	-8	-21	-13	-18	-15	-27	5		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	30	28	-19	-15	21	18	-27	-26	7	-17		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	86	93	85	84	83	88	65	68	70	67		
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-5	8	-13	-8	-8	0	-28	-32	-25	-7		
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-61	-56	4	-2	-10	-41	-41	13	-21	-34		
Myyttömien asuinhuoneistojen määrä normaaliin verrattuna	-45	-52	-27	-33	14	2	-8	7	4	5		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	9	62	15	-32	-2	28	-14	-23	-26	24		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	33	4	-27	-7	23	-13	-39	-31	15	-23		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-26	34	35	70	-7	46	22	74	62	10		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	29	-10	-32	-29	41	48	7	-6	28	-24		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	54	68	72	76	72	78	72	70	64	70		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	23	41	35	35	39	38	13	13	12	11		
puute kapasiteetista	2	11	5	0	1	13	6	0	0	6		
riittämätön kysyntä	25	27	29	35	31	22	56	57	44	53		
muu este	7	9	10	20	16	14	0	1	3	2		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	3	17	-12	-10	-18	-7	-21	-24	-20	-18		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	25	7	-51	-29	-8	-29	-58	-37	-25	-27		

oidaan jatkuvan myös viimeisellä vuosineljänneksellä.

Henkilökunnan määrän odotetaan jonkin verran vähenevän seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla.

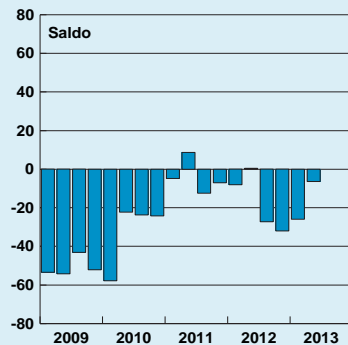
Myyntihintojen ennustetaan laskevan lähikuukausina, kun taas kustannustaso nousisi hieman. Kannattavuuden jäisi jonkin verran matalammaksi kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana.

Kysyntä heikkoa monilla yrityksillä

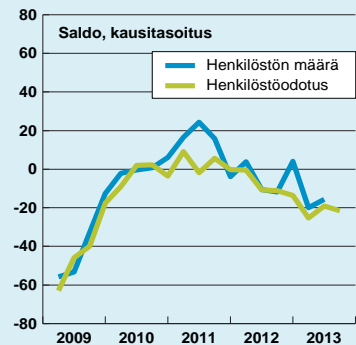
Kapasiteetin käyttöaste oli alkukesällä selvästi matalampi kuin edellisvuoden vastaavalla neljänneksellä. Heinäkuun tiedustelun mukaan 67 prosentilla vastaajista oli kapasiteetti kokonaan käytössä (vuosi sitten 88 prosenttia).

Heikko kysyntä oli selvästi yleisin toiminnan este. Heinäkuussa 53 % yrityksistä kuvasi kysyntää vaisuksi (edellisvuonna 22 %). Ammattityövoimapulaa esiintyi heinäkuussa 11 prosentilla alasta, kun vuosi sitten vastaava luku oli jopa 38 prosenttia.

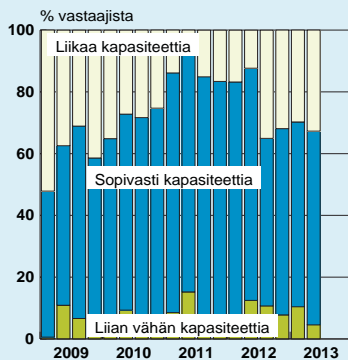
Tilaukanta

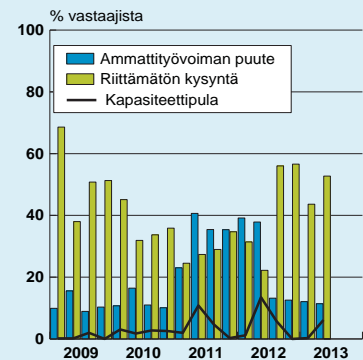
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

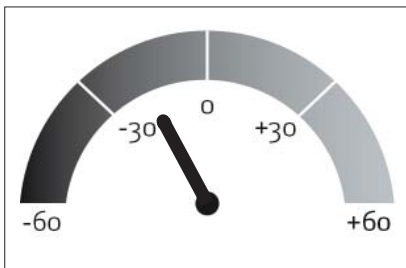
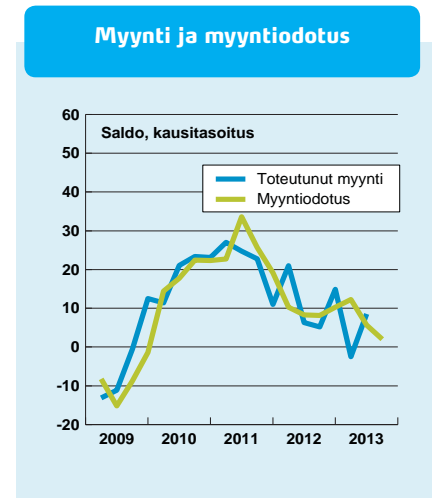
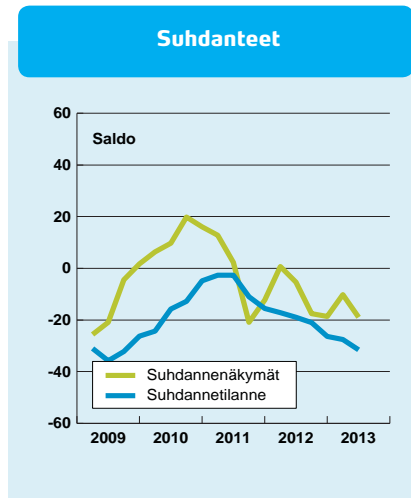

Tuotannon kasvun esteet

Palvelut

- Suhdannekuva jatkoii loivassa alamässä alkukesälläkin
- Myynnin kasvu jäi hyvin hitaaksi ja henkilöstön määrä väheni
- Suhdannenäkymissä uusi käänne hieman heikompaan: tilanne synkenee jonkin verran loppuvuonna (saldoluku -19)
- Myynnin kasvun odotetaan pysähtyvän alkusyksyllä

Palveluyritysten suhdannenäkymät

Suomalaiset palveluyritykset arvioivat suhdannelaskun jatkuneen alkukesällä. Tämänhetkisiä suhdanteita arvioidaan jo melko yleisesti keskimääräistä heikommiksi.

Myynnin kasvu oli laimeaa ja henkilöstön määrä väheni alkukesän aikana.

Yleisen suhdannekuvan arvioidaan heikkenevän loppuvuonna

Näkymät lähikuukausille ovat heikentyneet uudelleen hieman. Suhdannetilanteen ennustetaan heikkenevän melko yleisesti lähikuukausien aikana. Myynti ei kasvaisi lainkaan ja työvoiman määrä supistuisi jonkin verran.

Palveluyritysten suhdannenäkymien saldoluku on heinäkuun Suhdannebarometrissa painunut lukemaan -19. Edellisessä, huhtikuussa tehdyssä tiedustelussa näkymät oli -10.

Suhdanteiden vahvistumista kuluvan vuoden jälkipuoliskolla odotti heinäkuun tiedustelussa vain neljä prosenttia palvelualojen vastaajis-

ta. Tilanteen heikkenemistä odotti puolestaan 23 % palvelutoimialojen yrityksistä. Selvä enemmistö eli lähes kolme neljäsosaa palveluyrityksistä arvioi seuraavan puolen vuoden suhdannekehitystä vakaaksi.

Myynnin kasvu pysähtymässä

Suhdannebarometriin osallistuneiden palveluyritysten myynnin määrä kasvoi aavistuksen huhti-kesäkuussa. Kehitys vastasi kolme kuukautta sitten esitettyjä arvioita.

Seuraavan kolmen kuukauden aikana myynnin kasvun ennustetaan pysähtyvän. Myöskään vuoden viimeiselle neljännekselle ei juuri ole kasvuodotuksia.

Sekä heikkoa kysyntää että rekrytointivaikeuksia

Heikko kysyntä on selvästi yleisin toiminnan este. Palveluyrityksillä esiintyy myös työvoimapulaa teollisuutta ja rakentamista enemmän. Työvoiman saatavuus oli nyt ongelmana 14 prosentilla vastaajista (huhtikuussa 9 %), heikko kysyntä

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2011				2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	24	27	23	14	18	9	4	19	-4	12		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	41	24	20	4	16	7	10	6	13	0		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	12	5	1	2	8	-6	-12	-10	-3		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	18	5	-3	-5	11	-5	-14	-12	-3	-15		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	38	36	39	36	42	42	43	43	47	48		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	15	13	15	13	13	12	11	10	9	14		
puute kapasiteetista	3	1	2	1	1	2	2	1	1	1		
riittämätön kysyntä	16	19	21	20	24	27	28	30	35	32		
muu este	5	5	3	2	4	4	1	4	3	5		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-2	-3	-10	-16	-17	-18	-21	-26	-27	-32		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	13	3	-21	-12	1	-5	-17	-18	-10	-19		

puolestaan 32 prosentilla (huhtikuussa 35 %).

Kannattavuus heikentynyt loivasti

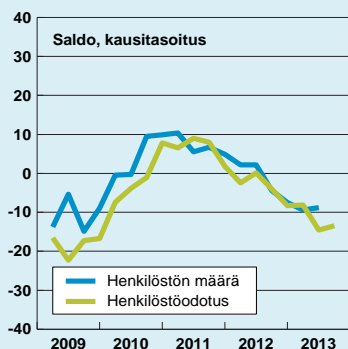
Palvelujen myyntihintojen nousu lähes päättyi alkukesällä. Lähikuukausille ennustetaan kuitenkin vähän vauhdikkaampaa hintojen nousua. Kustannusten nousu jatkui alkukesälläkin yleisenä, ja nousuvauhti hidastui vain vähän. Lähikuukausien aikana kustannusten nousutahdin arvioidaan jäävän alkuvuotta hitaammaksi.

Palveluyritysten kannattavuus jäi alkukesällä vähän edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa heikommaksi. Myös lähikuukausien aikana kannattavuuden ennustetaan olevan vähän viimevuotista huonompi.

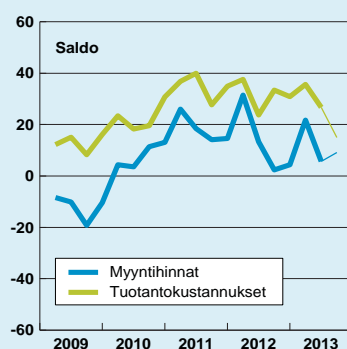
Henkilöstömäärän lasku nopeutuu

Palvelualojen yhteenlaskettu henkilöstö laski loivasti alkukesällä. Lähikuukausien aikana vähennyksen odotetaan hieman nopeutuvan.

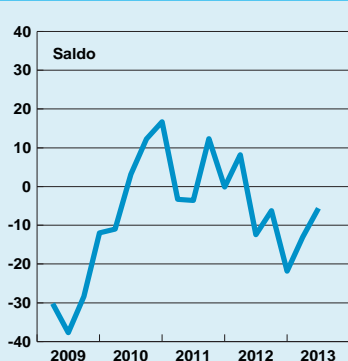
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

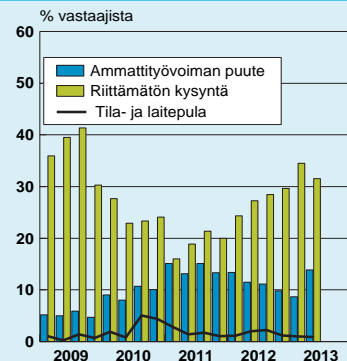
Hinnat ja kustannukset

Kannattavuus

Myyntin kasvun esteet

Elintarviketeollisuus

- Suhdannetilanne jonkin verran alle normaalin
- Tuotannon määrä pysyi laskussa alkukesällä
- Näkymät loppuvuodelle kuitenkin loivasti paranevat (saldoluku +16)
- Henkilöstön määrä pysyisi ennallaan lähikuukaudet

Elintarviketeollisuuden suhdannetilanne on jonkin verran keskimääräistä heikompi. Loppuvuoden kuluessa suhdanteiden enteillään kuitenkin hieman kohenevan.

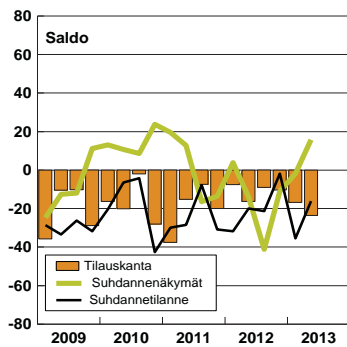
Näkymät hieman kohentuneet

Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa +16 (huhtikuussa -2). Heinäkuun tiedustelussa 84 % vastaajaryityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän lähikuukausina ennallaan. Suhdanteiden vahvistumista ennusti 16 % vastaajista, eikä heikkenevää kehitystä odottavia yrityksiä ollut.

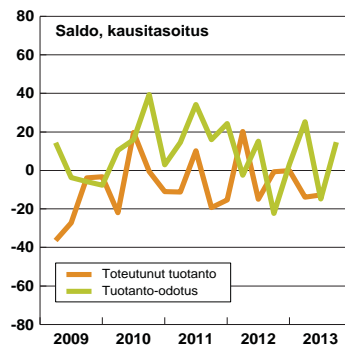
Tuotannon määrän lasku jatkui alkukesällä odotetusti. Uusia tilauksia on saatu yhtä paljon kuin alkuvuonna, ja seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla tuotannon arvioidaan kääntyvän loivaan kasvuun.

Työvoiman määrä suipstui hieman huhti–kesäkuussa. Lähikuukausien aikana henkilöstön arvioidaan pysyvän ennallaan.

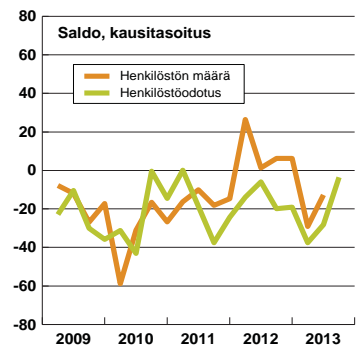
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

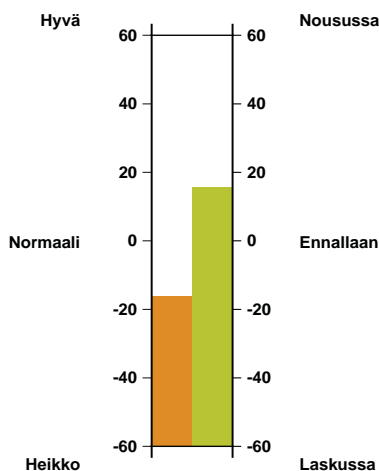

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	-8	4	-10	-13	-7		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	32	-19	10	2	2	17		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	55	56	41	41	28	42		
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-7	-17	-8	-11	-17	-24		
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-20	-16	-19	-21	-20	-13		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-8	8	1	5	9	0		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	27	13	-6	-3	-27	-5		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-4	-27	-14	-41	-26	-11		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	31	-12	17	-7	-6	-5		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	0	-3	-1	2	36	7		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	46	55	75	49	43	60		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	5	0	0	0	0	0		
puute kapasiteetista	2	6	4	5	3	14		
riittämätön kysyntä	38	40	50	44	40	45		
muu este	0	9	21	0	0	0		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-31	-20	-21	-2	-35	-17		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	3	-14	-41	-12	-2	16		

Teva-teollisuus

- Suhdannekuva vaatimaton, vaikka uusia tilauksia saatiinkin odotuksia paremmin
- Tuotantomäärät pysyivät alkukesällä lähes ennallaan, mutta henkilöstö väheni
- Suhdannelaskun arvioidaan jatkuvan (saldoluku -34)
- Tuotanto supistuisi vähän ja henkilöstö vähenisi edelleen

Teva-teollisuuden suhdannetilanne ja -odotukset ovat vaisut, vaikka alkukesällä saatiinkin uusia tilauksia vähän odotuksia paremmin.

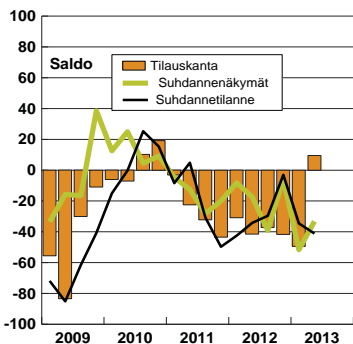
Suhdannenäkymät pysyneet heikkoina

Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -34 (huhtikuussa -52). Suhdannelaskua lähikuukausille odottaa nyt 50 % toimialasta, ja käännettä parempaan ennustaa 16 % toimialan yrityksistä.

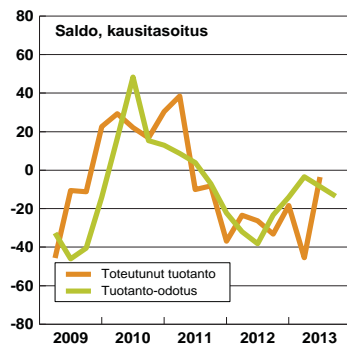
Tuotannon määrä pysyi toisella neljänneksellä ennallaan. Seuraavan kolmen kuukauden aikana tuotannon ennustetaan hieman supistuvan. Uusia tilauksia saatiin toisella neljänneksellä vähän aiempaa enemmän, ja tilauskannan kuvataan kohonneen keskimääräiseksi.

Henkilökunnan määrä väheni huhti-kesäkuussa melko yleisesti. Lähikuukausina laskun ennustetaan jatkuvan vähän loivempaan.

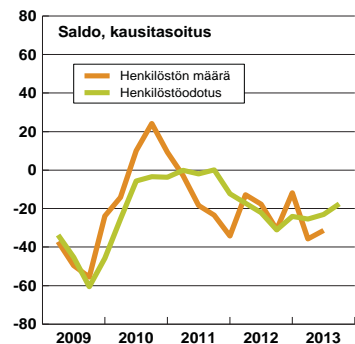
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

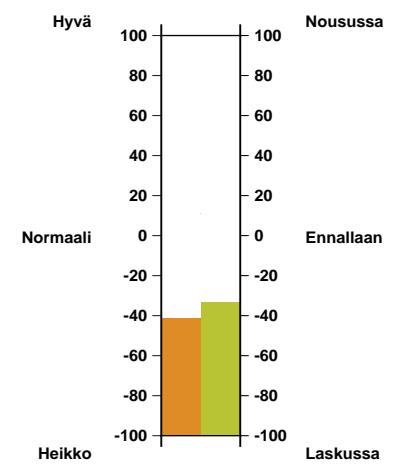

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-18	-6	-35	-38	-45	23		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-45	-36	-11	12	-17	-24		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	80	48	71	89	69	74		
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-31	-41	-37	-41	-49	9		
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-53	-61	-65	-65	-63	5		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	1	20	24	-19	2	9		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-11	-2	-42	-15	-33	-13		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-15	-36	-26	-25	-16	-23		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-52	-51	-57	-52	-62	-91		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-3	-10	-32	11	-33	-96		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	66	59	55	52	64	64		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	0	0	9	0	2	0		
puute kapasiteetista	0	0	9	0	0	0		
riittämätön kysyntä	63	52	43	48	58	57		
muu este	9	5	0	0	5	0		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-42	-35	-30	-3	-34	-41		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-8	-18	-39	-6	-52	-34		

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Puuteollisuus

- Suhdantetilanne merkittävästi alle keskimääräisen
- Odotukset nousukäänteestä ovat laimenneet (saldoluku +5)
- Tuotannon määrä jatkaa loivaa kasvua
- Myyntihintojen ennustetaan nousevan, mikä parantaisi kannattavuutta

Mekaanisen metsäteollisuuden suhdantetilanne on jatkunut heikkona. Keväiset odotukset käänteestä parempaan ovat kesän aikana hiipuneet.

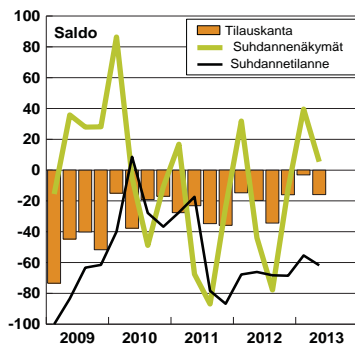
Odotukset paremmasta hiipuneet

Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa +5 (huhtikuussa +39). Uusimmassa tiedustelussa valtaosa yrityksistä arvioi heikon suhdannevaiheen jatkuvan: 14 prosenttia ennusti kohennusta ja 9 % arvioi tilanteen heikkenevän yhä.

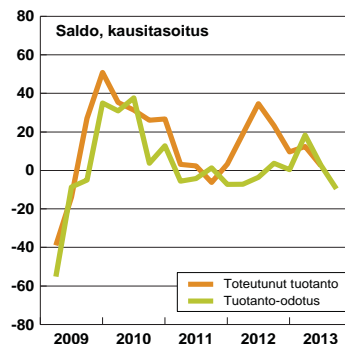
Tuotanto pysyi alkukesällä lähes ennallaan. Uusia tilauksia saatiin kuitenkin vähän aiempaa niukemmin, ja tuotannon arvioidaan vähän supistuvan lähikuukausina.

Myyntihintojen arvioidaan pysyvän lähes nykyisellään, ja kannattavuusodotukset ovat heikentyneet uudelleen. Kannattavuuden arvioidaan heikentyvän yhä. Henkilökunnan määrän odotetaan pysyvän ennallaan.

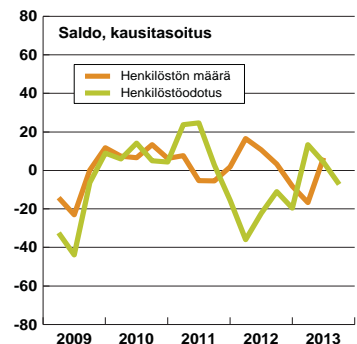
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

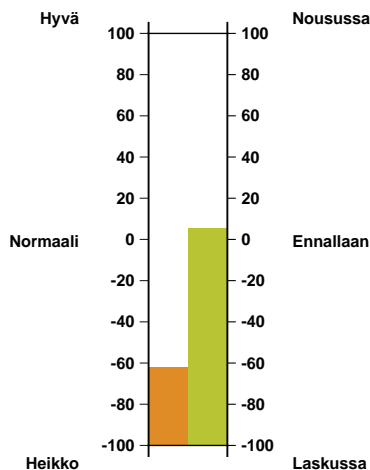

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdantetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	25	50	19	-11	19	19		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	17	6	-21	20	23	-7		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	64	64	59	72	80	81		
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-14	-20	-34	-16	-4	-15		
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-19	-27	-40	-29	-4	10		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-30	1	10	16	19	6		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	26	30	-6	-29	-8	30		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	16	-10	-48	12	47	-6		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	28	37	37	60	82	77		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-17	-17	-33	10	24	-21		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	34	22	62	61	53	52		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	0	0	6	0	7	0		
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	28		
riittämätön kysyntä	27	22	33	31	22	19		
muu este	5	0	2	23	0	3		
Suhdantetilanne tällä hetkellä	-67	-66	-68	-69	-55	-62		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	32	-43	-78	-12	39	5		

Paperiteollisuus

- Suhdannetilanne jatkonut vaatimattomana
- Tuotanto ja uudet tilaukset kehittyivät odotuksia heikommin
- Tilauskanta on keskimääräistä niukempi
- Yleiset suhdannenäkymät kääntyneet uudelleen heikommiksi (saldoluku -37)

Paperiteollisuuden yritysten suhdannekuva on jatkonut melko vaatimattomana, ja loppuvuoden aikana sen enteillään heikkenevän lisää.

Odotukset kääntyneet uudelleen heikompaan

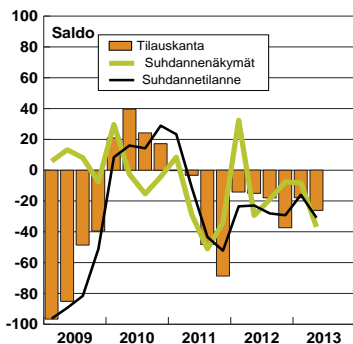
Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -37 (huhtikuussa -8). Uusimmassa tiedustelussa 37 % vastaajista arvioi suhdanteiden heikkenevän ja loput 63 % niiden pysyvän ennallaan seuraavan puolen vuoden aikana. Suhdannekuvan paranemista

odottavia yrityksiä ei ollut heinäkuun tiedustelussa lainkaan.

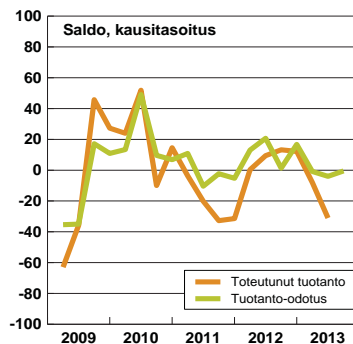
Tuotantomäärät supistuiivat huhti-kesäkuussa jonkin verran. Uudet tilaukset vähenivät yleisesti, ja henkilöstömäärän lasku jatkui. Tilauksien ennustetaan vähenevän alkusyksylläkin jonkin verran, mutta tuotannon arvioidaan pysyvän lähes ennallaan.

Myyntihintojen ennustetaan pysyvän vakaina, mutta kustannukset kohoivat jonkin verran.

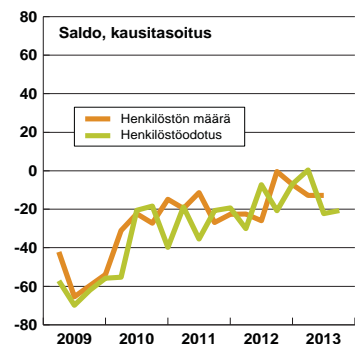
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

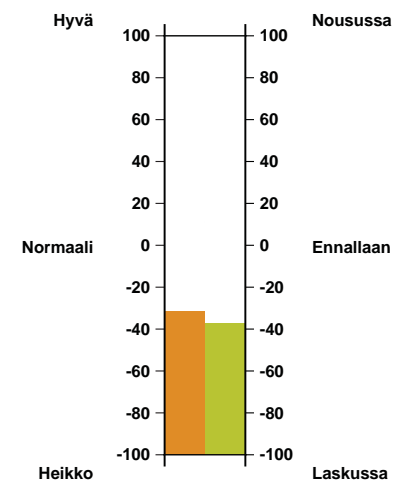

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	19	22	-7	-10	16	-20		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	40	-14	5	-8	18	-22		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	63	70	69	59	62	66		
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-15	-15	-18	-37	-17	-27		
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-17	-13	-19	-34	-16	-27		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	9	27	1	0	4	23		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-23	-16	-2	-15	-14	-3		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	-18	-16	-8	-1	-21		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-51	-13	13	21	16	6		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	7	-31	-15	45	1	6		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	46	31	62	50	36	29		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	0	1	1	1	1		
puute kapasiteetista	0	0	5	0	1	0		
riittämätön kysyntä	45	31	57	49	32	27		
muu este	0	0	0	0	0	1		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-23	-23	-29	-30	-16	-31		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	33	-29	-19	-8	-8	-37		

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Painaminen

- Suhdannekehitys jatkunut vaati-
mattomana
- Tilauskanta matala, kapasiteettia
paljon vapaana
- Myyntihinnat ovat yleisesti
laskussa
- Loppuvuodelle odotetaan yhä
heikentyviä suhdanteita (saldoluku
-36)

Painoalan suhdannetilanne ei ole juuri muuttunut, ja suhdannekuva on jatkunut varsin synkkänä myös alkukesällä. Loppuvuoden aikana suhdannelaskun ennustetaan jatkuvan.

Odotukset loppuvuodesta selvästi miinuksella

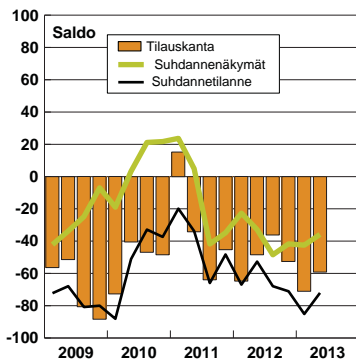
Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -36 (huhtikuussa -43). Lähes puolet vastaajista, 45 %, odottaa suhdanteiden heikkenevän vuoden loppupuoliskolla. Ennallaan

tilanne pysyisi 46 prosentilla yrityk-
sistä, kun taas yhdeksän prosenttia
vastaajista ennusti paranemista.

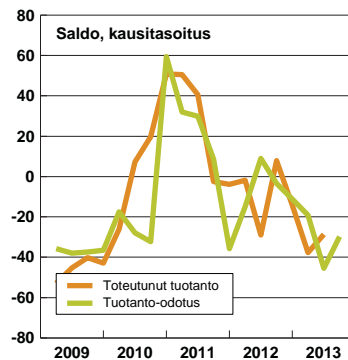
Tuotannon määrä aleni edelleen
huhti–kesäkuussa. Supistumisen
ennustetaan jatkuvan koko loppu-
vuoden ajana. Kapasiteetin käyttöas-
te on edelleen matala ja tilauskanta
selvästi alle keskimääräisen.

Myyntihinnat ja kannattavuus ovat
alentuneet, ja henkilöstön määrä
jatkaa laskua.

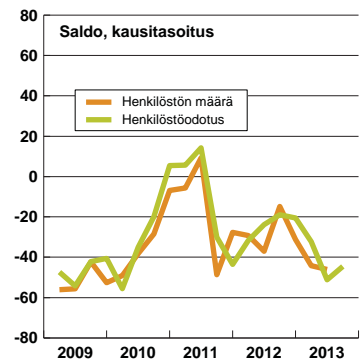
Suhdanteet

Tuotanto ja
tuotanto-odotus

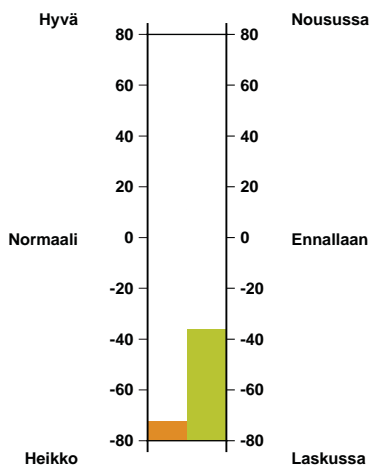

Henkilöstö ja
henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-12	-28	18	-7	-49	-30		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	17	7	-25	-29	-37	-15		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	28	35	43	37	36	49		
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-65	-49	-36	-52	-71	-59		
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-49	-51	-72	-62	-71	-70		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-26	-17	-19	-28	-25	-39		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-23	-21	-28	-26	-37	-32		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-14	-19	-30	-28	-41	-45		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-9	-37	-27	-34	-61	-35		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	2	-38	-42	-39	-63	-52		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	86	91	89	70	90	88		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	10	11	6	8	0		
puute kapasiteetista	2	1	0	0	2	5		
riittämätön kysyntä	83	85	81	67	81	84		
muu este	8	7	8	19	10	7		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-66	-52	-67	-71	-85	-73		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-23	-32	-49	-41	-43	-36		

Kemianteollisuus

- Suhdantetilanne jatkuu keskimääräisenä
- Tuotannon arvioidaan pysyvän lähikuukaudet ennallaan – vuoden lopulle kasvuodotuksia
- Myyntihinnat ja kannattavuus heikentyneet aavistuksen
- Suhdanteiden ennustetaan pysyvän lähes nykyisellään (saldoluku -5)

Kemianteollisuus kuvaa suhdantetilanteensa pysyneen keskimääräisenä, eikä siihen ennusteta suuria muutoksia loppuvuodellekaan.

Pientä parannusta suhdanteisiin

Suhdannenäkymät ovat jonkin verran heikommät kuin edellisessä tiedustelussa. Saldoluku oli heinäkuussa -5 (huhtikuussa +14). Valtaosa yrityksistä odotti vakaata suhdannekehitystä loppuvuodelle.

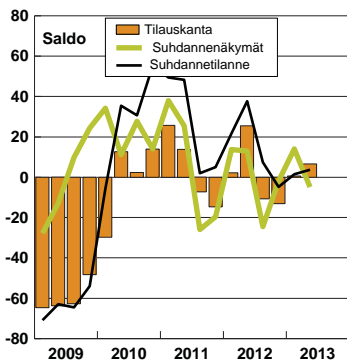
Vain yksi prosentti vastaajista ennusti suhdannenousua. Suhdannekuvaan

ennusti heikennystä puolestaan kuusi prosenttia vastanneista.

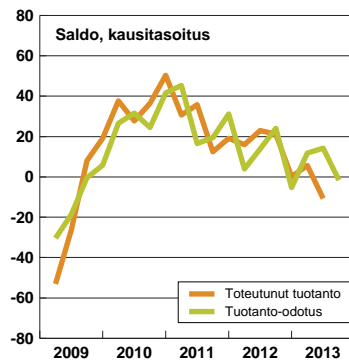
Vastoin aiempia odotuksia tuotanto supistui hieman huhti–kesäkuussa. Lähikuukaudet sen odotetaan olevan ennallaan, mutta vuoden lopulle ennustetaan käännettä kasvuun.

Uusia tilauksia saatiin vähän odotetua niukemmin, mutta tilauskanta on melko tavanomainen. Myyntihinnat ja kannattavuus ovat alentuneet hieman. Henkilökunnan määrä on laskenut vähän, ja laskun ennustetaan jatkuvan lähikuukausina.

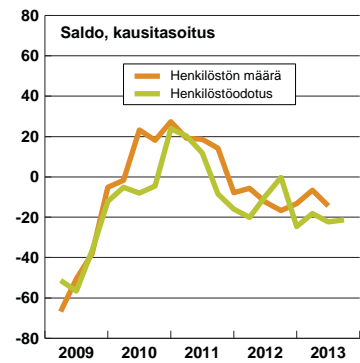
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

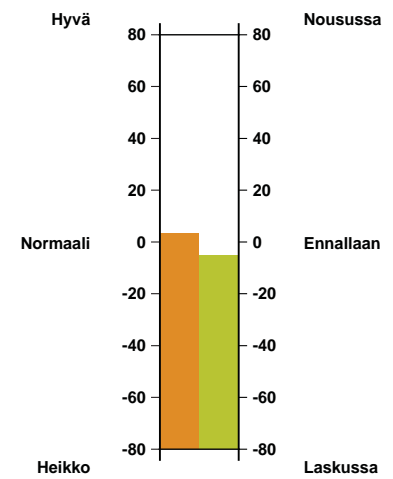

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	26	27	23	-16	18	-7		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	26	23	-18	4	29	-3		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	85	87	73	59	71	72		
Tilauuskanta normaaliin verrattuna	2	26	-11	-13	0	6		
Vientitilauuskanta normaaliin verrattuna	1	19	-6	-7	3	4		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	4	27	-1	10	3	-5		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-4	1	-22	-29	-1	-2		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-2	5	-36	-24	-12	-14		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	22	48	27	28	36	35		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	28	53	32	37	50	17		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	22	44	51	58	47	47		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	8	1	3	0	8	0		
puute kapasiteetista	5	28	22	23	23	18		
riittämätön kysyntä	14	14	25	33	22	27		
muu este	0	0	0	0	0	0		
Suhdantetilanne tällä hetkellä	21	38	8	-4	1	3		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	14	13	-25	-2	14	-5		

Suhdantetilanne

Suhdannenäkymät

Rakennustuoteteollisuus

- Suhdanteen tilanne hieman kohenut mutta silti keskimääräistä heikompi
- Kapasiteetin käyttöaste ja tilauskanta paranivat mutta jäivät vain kohtalaisiksi
- Suhdannenäkymät kääntyneet uudelleen heikompaan (saldo -38)
- Tuotanto kasvasi, mutta henkilöstön supistuminen jatkui yhä

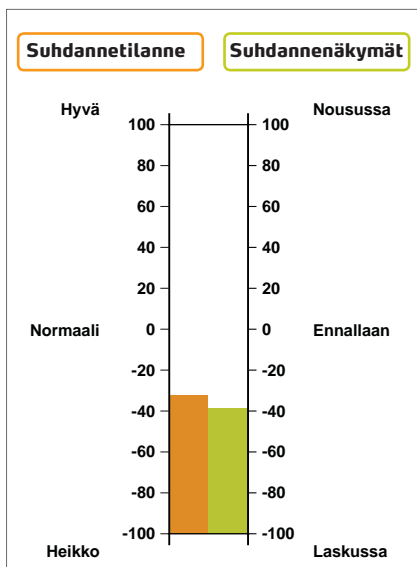
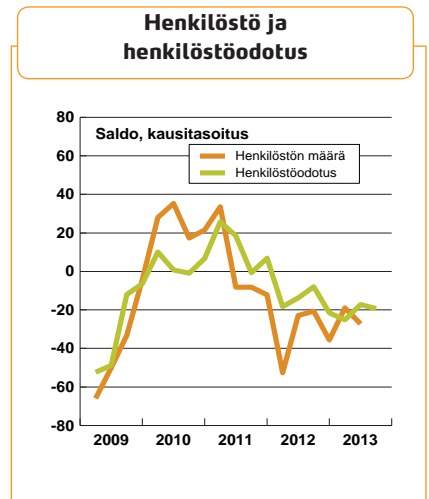
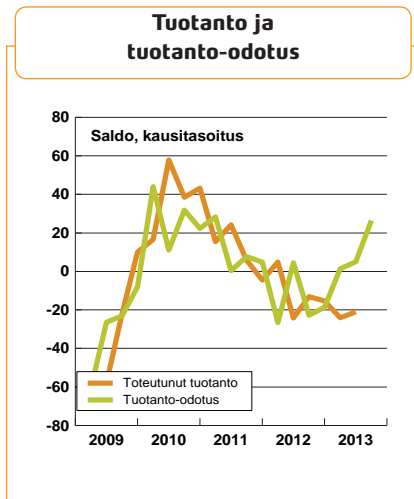
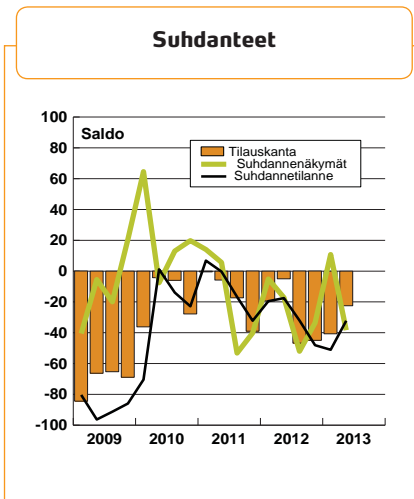
Rakennustuoteteollisuuden suhdanteen tilanteen kuvataan hieman elpyneen, mutta pysyneen keskimääräistä heikompana. Tilauskanta jäi vielä alle tavanomaisen ja tuotannon määrä laski jonkin verran.

Myyntihinnat pysyivät lähes ennallaan. Kapasiteetin käyttöaste koheni, mutta jäi vielä alle keskimääräisen tason. Henkilöstön määrä supistui jonkin verran alkukesällä.

Näkymissä käänne heikompaan

Suhdannenäkymät ovat heikentyneet uudelleen, ja yleisen suhdannekuvan ennustetaan synkkenevän loppuvuonna. Saldoluku oli heinäkuussa -38 (huhtikuussa +11). Nyt kolme prosenttia vastaajista odotti tilanteen paranevan, ja peräti 41 % sen heikkenevän seuraavan puolen vuoden aikana.

Tuotannon ennustetaan kasvavan jonkin verran, mutta henkilöstön määrä supistuisi yhä.

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	2	-2	-11	-36	-24	-3		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	47	-27	-51	-14	52	21		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	77	77	54	55	56	59		
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-19	-5	-46	-45	-40	-22		
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-34	-42	-44	-47	-51	-26		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	2	10	22	18	0	14		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-55	15	-17	-55	-28	14		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	13	-12	-37	-34	11	-22		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-2	41	25	-37	-31	-3		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	23	4	-15	26	40	-8		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	42	41	49	58	55	48		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	5	4	6	1	4		
puute kapasiteetista	2	0	0	5	0	4		
riittämätön kysyntä	41	27	44	53	54	41		
muu este	0	0	0	0	0	0		
Suhdanteen tilanne tällä hetkellä	-19	-18	-33	-48	-51	-33		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-6	-17	-52	-33	11	-38		

Teknologiатеollisuus

- Suhdannetilanne jonkin verran alle keskimääräisen
- Tilauksia saatu aiempia odotuksia niukemmin, tuotanto pysynyt ennallaan
- Odotukset varovaiset, suhdannetilanteen arvioidaan heikkenevän aavistuksen loppuvuonna (saldo-luku -5)
- Tuotannossa varovaisia kasvuodotuksia vasta aivan loppuvuodelle, henkilöstömäärä laskussa

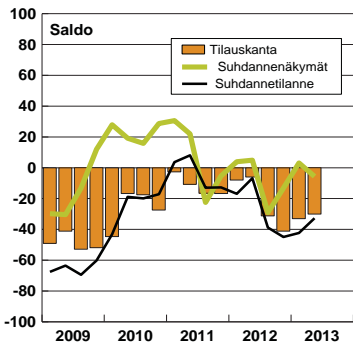
Teknologiатеollisuuden yritykset kuvaavat tämänhetkistä suhdannetilannetta jonkin verran keskimääräistä heikommaksi. Uusia tilauksia saatiin odotuksia niukemmin ja tuotantokapasiteettia on melko paljon vapaina. Tuotanto ja henkilöstön määrä pysyivät lähes ennallaan huhti-kesäkuussa.

Suhdannenäkymät varovaiset
Suhdanneodotukset loppuvuodelle ovat varsin varovaiset. Yleisen suhdannetilanteen odotetaan heikkenevän aavistuksen. Suhdannenä-

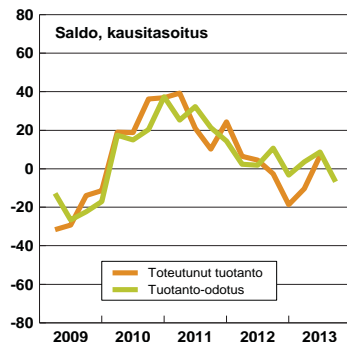
kymien saldoluku oli heinäkuussa -5 (huhtikuussa +3). Uusimmassa tiedustelussa 9 % vastaajista arvioi suhdanteiden kohenevan loppuvuonna, ja 14 % yrityksistä odotti niiden synkentyvän.

Tuotannon määrän arvioidaan pysyvän lähikuukaudet ennallaan, mutta viimeiselle neljännekselle on varovaisia kasvuodotuksia. Henkilöstön määrä sen sijaan laskisi melko yleisesti. Myyntihintojen ja kannattavuuden arvioidaan heikkenevän hieman.

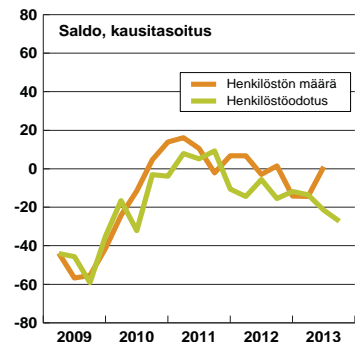
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

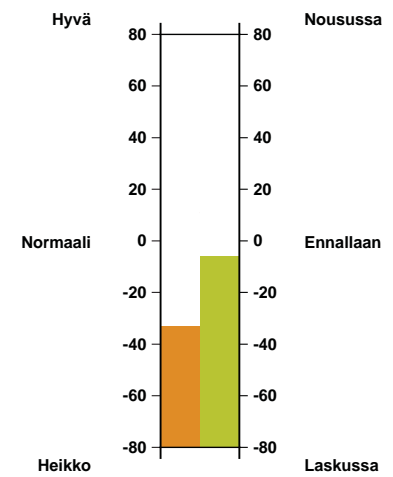

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	6	20	-5	-30	-13	25		
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	22	10	-17	-9	32	-7		
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	67	74	42	52	52	62		
Tilauuskanta normaaliin verrattuna	-8	-5	-32	-41	-33	-30		
Vientitilauuskanta normaaliin verrattuna	-28	-16	-32	-35	-28	-33		
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-3	7	2	4	-7	-4		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	9	5	0	-23	-13	10		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	6	-10	-22	-17	-9	-23		
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	3	-11	14	-11	-32	-12		
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	18	6	-21	14	22	15		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	44	52	51	49	65	54		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	14	12	4	1	4	4		
puute kapasiteetista	1	3	2	0	1	2		
riittämätön kysyntä	30	38	46	47	57	45		
muu este	0	2	1	1	2	2		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-17	-7	-39	-45	-43	-33		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	3	4	-29	-13	3	-5		

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Kauppa

- Suhdannekehitys jatkunut heikkona
- Myynnin volyyymi aleni ja henkilöstön määrä laski hieman
- Suhdanteiden ennustetaan yleisesti jatkavan laskua (saldoluku -29)
- Myynti supistuisi edelleen, henkilöstöä vähennettäisiin ja kannattavuus laskisi yhä

Kaupan alan suhdannekehitys on jatkunut heikkona. Suidannetilanne on synkentyynyt kesän aikana, ja tällä hetkellä sitä kuvataan selvästi tavannomaista synkemmäksi.

Myynti supistui alkukesällä, ja myös henkilökuntaa vähennettiin hieman. Kannattavuus jäi selvästi edellisvuotta matalammalle.

Suidannenäkymät ovat edelleen heikot, ja suhdanteiden ennustetaan

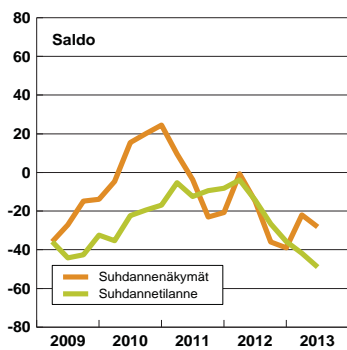
yleisesti heikkenevän vuoden loppupuoliskolla.

Suidannelasku jatkuu

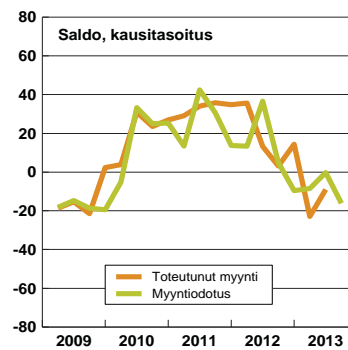
Heinäkuun tiedustelun saldoluku on -29 (huhtikuussa -22). Tilanteen synkkenemistä ennusti nyt 31 % vastaajista ja paranemista vain 2 %.

Myyntin määrän odotetaan jonkin verran laskevan lähikuukausina. Myös henkilöstön määrä ja kannattavuus alenisivat.

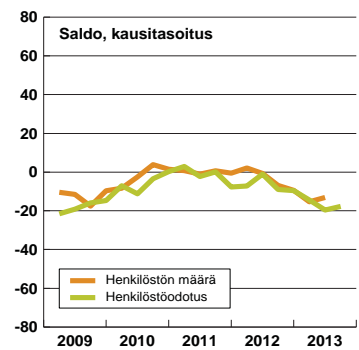
Suidanteet

Myynti ja myyntiodotus

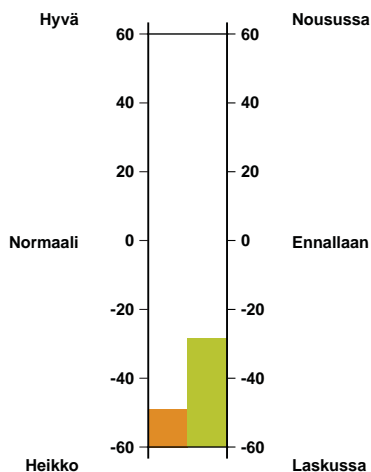

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suidannetilanne

Suidannenäkymät

Suidannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	36	13	3	15	-23	-9		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	37	5	-9	-8	0	-17		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	3	7	-12	-13	-14	-5		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	11	-14	-15	-16	-6	-24		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	30	34	44	36	45	56		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	10	5	6	3	2	6		
puute kapasiteetista	4	2	3	2	2	3		
riittämätön kysyntä	14	26	33	30	40	45		
muu este	4	4	2	2	1	3		
Suidannetilanne tällä hetkellä	-4	-14	-27	-35	-41	-48		
Suidannenäkymät lähitulevaisuuteen	-1	-15	-35	-39	-22	-29		

Matkailu- ja ravintolapalvelut

- Suhdannetilanne jonkin verran alle keskimääräisen
- Myynnin kehitys oli alkukesällä odotettua heikompaa, ja henkilöstöä vähennettiin hieman
- Suhdanneodotukset aiempaa heikkomat (saldoluku -34): myynnin volyymin odotetaan laskevan

Matkailu- ja ravintola-alan suhdannetilanne on tällä hetkellä jonkin verran keskimääräistä vaisumpi. Myynnin kehitys oli alkukesällä aiempia arvioita heikompaa ja myös henkilöstön määrä laski hieman. Kannattavuus oli hieman edellisvuotta matalampi.

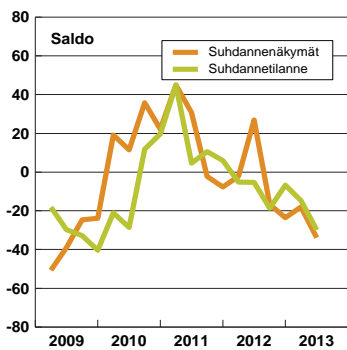
Lähiaikojen odotukset heikentyneet

Suhdanneodotukset ovat aiempaa heikkomat, ja markkinatilanteen

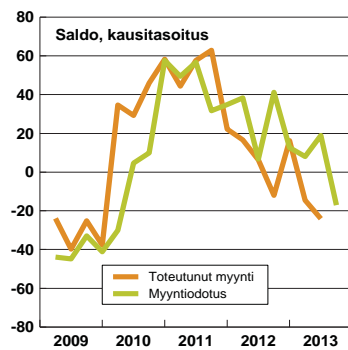
ennustetaan heikenevän vuoden jälkipuoliskolla. Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -34 (huhtikuussa -18). Suhdanteiden arvioi heikenevän 37 % toimialan yrityksistä ja vain kolme prosenttia ennusti niiden kääntyvän parempaan.

Myynnin volyymin arvioidaan laskevan jonkin verran ja myös työvoiman määrä vähenisi. Sekä hintojen että kustannusten nousun odotetaan jatkuvan.

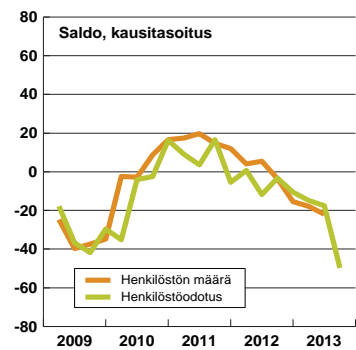
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

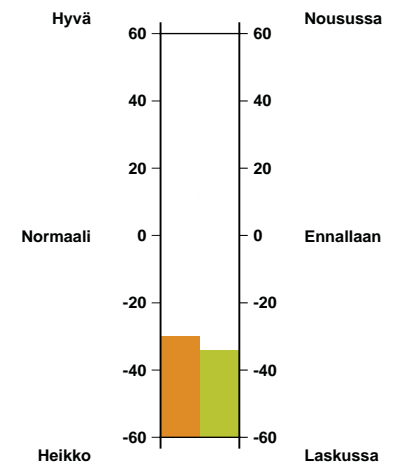

Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	23	6	-8	14	-9	-24		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	2	47	16	5	11	-11		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	2	15	-3	-23	-20	-10		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	11	-2	-34	-17	8	-49		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	65	53	59	54	52	70		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	20	16	12	14	14	0		
puute kapasiteetista	1	0	5	3	0	0		
riittämätön kysyntä	55	50	54	51	51	70		
muu este	1	2	1	0	0	35		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-5	-5	-19	-7	-15	-30		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-2	27	-16	-24	-18	-34		

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Liikenne

- Suhdannetilanne on jatkunut varsin vaatimattomana
- Vastaajayritysten myynnin määrä kasvoi aavistuksen alkukesällä, mutta kannattavuus aleni
- Suhdanteiden odotetaan heikenevän loppuvuonna (saldoluku -24)
- Myynnin ennustetaan pysyvän likimain ennallaan

Liikennealan yritysten suhdannetilanne on jatkunut varsin vaatimattomana. Kustannusten nousu on jatkunut, ja kannattavuus on heikentynyt edellisvuodesta. Sen sijaan myynnin määrä on kasvanut aavistuksen. Henkilöstö on piententynyt hieman.

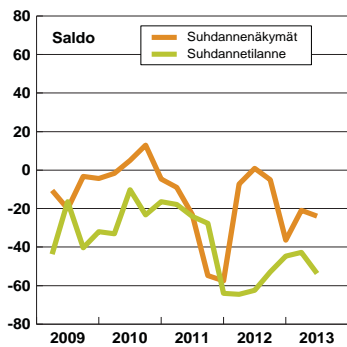
Suhdannelasku jatkuu loppuvuonna

Suhdannenäkymät ovat pysyneet varovaisina, ja yleisen suhdannetilanteen ennustetaan heikenevän vuoden loppupuoliskon aikana.

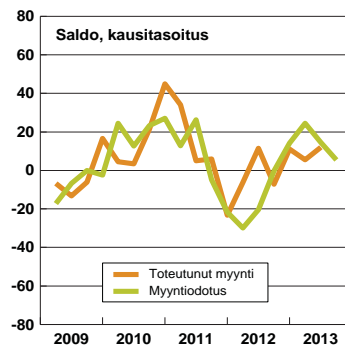
Heinäkuun tiedustelussa suhdannenäkymien saldoluku oli -24 (huhtikuussa -21). Uusimmassa tiedustelussa 30 % yrityksistä ennusti suhdanteiden heikenevän loppuvuonna, ja vain 6 % ennusti niiden kohenemista.

Myynnin volyymin ja työvoiman määrän ennustetaan pysyvän likimain ennallaan seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla.

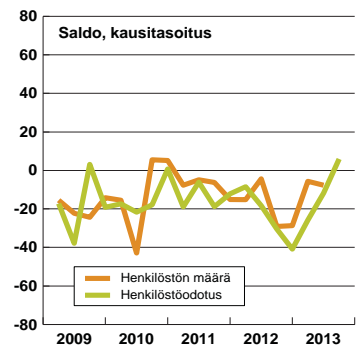
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

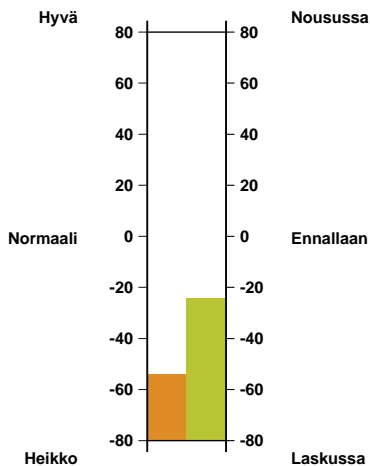

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-7	23	-7	-6	4	29		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-15	3	19	10	19	8		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-14	4	-30	-43	-3	4		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-8	-30	-47	-36	2	6		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	68	39	34	42	48	48		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	8	8	1	1	7	7		
puute kapasiteetista	1	4	1	1	1	0		
riittämätön kysyntä	53	27	32	41	34	36		
muu este	13	3	0	0	5	8		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-65	-62	-53	-45	-43	-54		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-7	1	-5	-37	-21	-24		

Rahoitus ja vakuutus

- Suhdantetilanne hieman alle keskimääräisen
- Odotukset loppuvuodelle varsin vaatimattomat (saldoluku -56)
- Myynnin kasvu pysähtyi lähi-kuukausien aikana
- Kannattavuus jäisi viime vuotta heikommaksi ja henkilöstön määrä vähenisi edelleen jonkin verran

Rahoitus- ja vakuutusalan yritykset kuvaavat tämänhetkistä suhdannetilannetta hieman tavanomaista heikommaksi, vaikka myynti kasvoikin alkukesällä jonkin verran. Henkilöstön määrä oli laskussa.

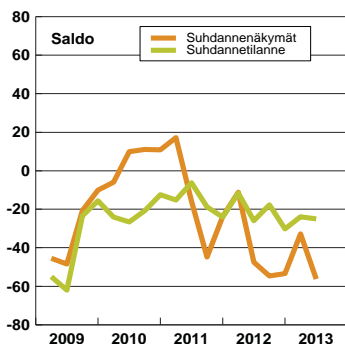
Hyvin varovaiset näkymät

Lähikuukausien suhdanneodotukset ovat pysyneet hyvin varovaisina. Heinäkuussa mitattu suhdannenäkymien saldoluku oli -56. Vastaava lukema oli huhtikuun tiedustelussa -33. Suhdanteiden paranemista odot-

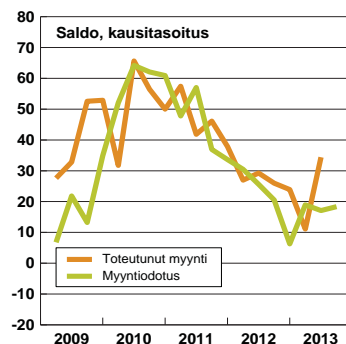
tavia vastaajia ei ollut heinäkuun tiedustelussa lainkaan, ja 56 % toimialan yrityksistä ennusti tilanteen heikkenevän loppuvuoden aikana.

Myynnin kasvun ennustetaan lähes pysähtyvän loppuvuoden aikana. Kannattavuuden ennustetaan jäävän viime vuotta matalammaksi. Henkilöstön määrä vähenisi edelleen jonkin verran.

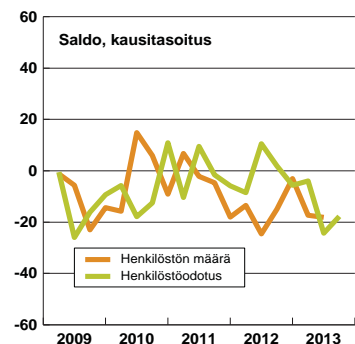
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

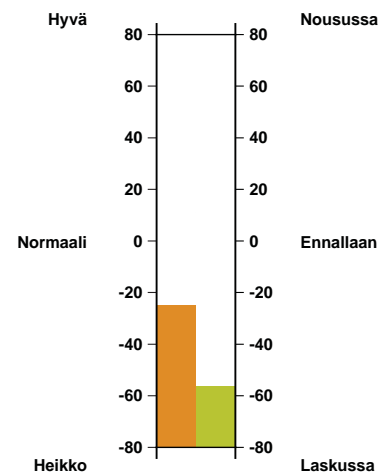

Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	27	29	26	24	12	34		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	25	21	6	19	17	19		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-12	-15	-15	-13	-15	-11		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	14	7	-6	-13	-18	-12		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	34	52	18	56	50	40		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	18	5	4	15	4	5		
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0		
riittämätön kysyntä	5	24	10	20	44	30		
muu este	13	20	2	28	1	2		
Suhdantetilanne tällä hetkellä	-12	-25	-17	-30	-23	-25		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-11	-47	-55	-53	-33	-56		

Suhdantetilanne

Suhdannenäkymät

Tieto- ja viestintäpalvelut

- Suhdannekuva pysynyt jo pitkään varsin vakaana – tilanne nyt hieman alle keskimääräisen
- Myynti kasvoi odotuksia hitaammin, mutta kannattavuus koheni jonkin verran
- Suhdannenäkymät varovaisemmat kuin keväällä: odotukset silti kohtalaiset (saldo +1)
- Myynnin kasvun odotetaan jatkuvan kohtalaisena, henkilöstömäärä pysyisi lähes ennallaan

Tieto- ja viestintäpalveluyritysten suhdannetilanne on pysynyt vakaana jo pidempään. Tämänhetkisiä suhdanteita kuvataan vähän keskimääräistä heikommiksi.

Myynti kasvoi huhti-kesäkuussa odotettua hitaammin, ja henkilöstö supistui hieman. Kannattavuus kuitenkin parani vuodentakaisesta.

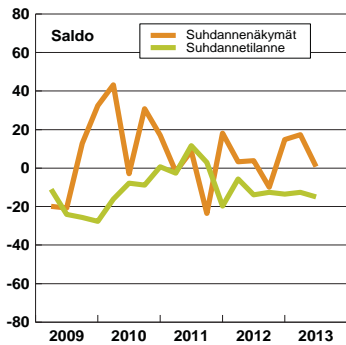
Pientä parannusta suhdanteisiin

Lähiaikojen suhdanneodotukset ovat vähän varovaisemmat kuin viime

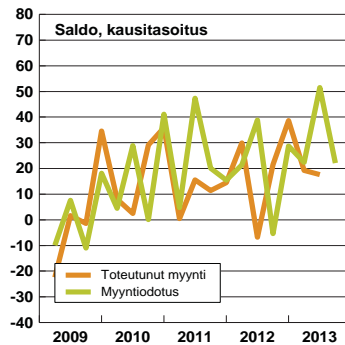
keväällä, mutta näkymät ovat silti kohtalaiset. Heinäkuun tiedustelussa suhdannenäkymien saldoluku oli +1 (huhtikuussa +17). Uusimmassa selvityksessä 8 % vastaajaryityksistä ennusti suhdanteiden paranemista loppuvuonna, ja vastaavasti 7 % odotti niiden heikkenemistä.

Myynnin ennustetaan kasvavan kohtalaisesti, ja henkilöstön määrän arvioidaan puolestaan pysyvän lähes ennallaan.

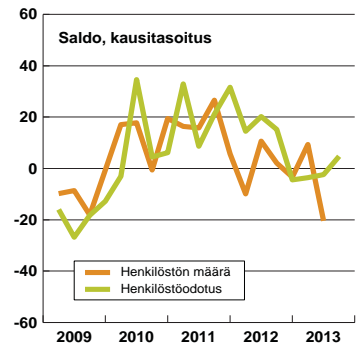
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

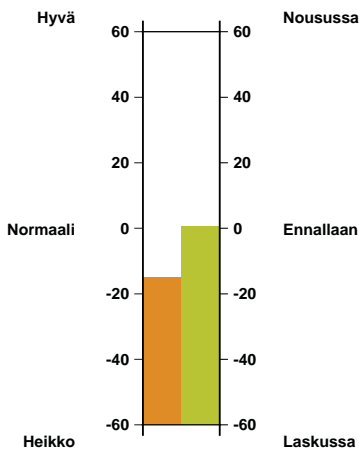

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdantiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	30	-7	22	39	19	18		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	39	-6	28	23	51	22		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-9	19	2	-10	10	-12		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	31	10	-12	-8	10	3		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	51	41	55	52	44	30		
Esteenä ammattivoiman puute (% vastaajista)	10	11	12	13	8	5		
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0		
riittämätön kysyntä	39	27	42	39	36	21		
muu este	2	2	1	1	8	2		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-6	-14	-13	-14	-12	-15		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	3	3	-10	15	17	1		

Kiinteistöpalvelut

- Suhdanteet pysyneet ennallaan hieman keskimääräistä vaisumpina
- Loppuvuonna suhdanteiden ennustetaan hieman pehmenevän (saldoluku -15)
- Myynti kasvasi melko hitaasti ja henkilöstön määrä laskisi hieman

Kiinteistö- ja siivouspalvelualan yritykset kuvaavat suhdannetilanteensa pysyneen hieman normaalia vaisumpana. Myynti ja henkilöstö kasvoivat alkukesällä hieman.

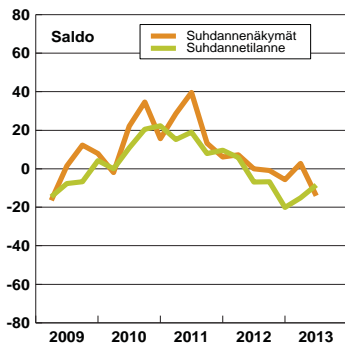
Suhdanneodotukset hieman aiempaa heikkommat

Suhdanteiden arvioidaan heikentyvän loivasti vuoden jälkipuoliskolla. Suhdannenäkymien saldoluku oli heinäkuussa -15, kun vastaava luku oli huhtikuussa +2.

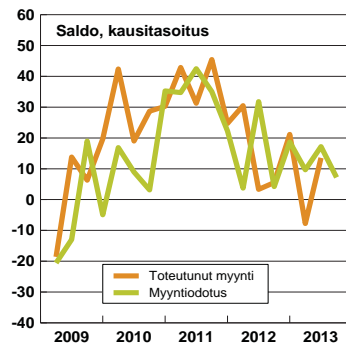
Myynti kasvasi melko hitaasti, ja henkilöstömäärän ennustetaan hieman supistuvan seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla.

Sekä hintojen että kustannusten odotetaan pysyvän lähes ennallaan. Kannattavuuden arvioidaan heikenevän aavistuksen.

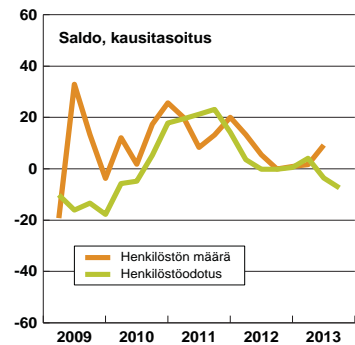
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

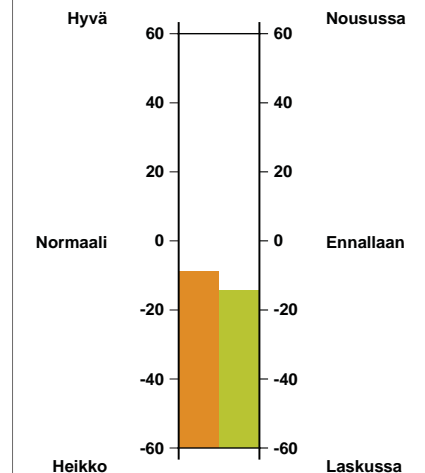

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	30	3	6	22	-8	13		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	32	5	19	9	17	8		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	11	9	1	2	1	10		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	9	-3	0	4	5	-11		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	36	32	38	42	29	37		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	26	26	32	27	17	32		
puute kapasiteetista	0	0	2	0	3	0		
riittämätön kysyntä	10	11	8	17	10	6		
muu este	0	0	2	0	0	0		
Suhdannetilanne tällä hetkellä	6	-7	-7	-20	-16	-9		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	7	0	-1	-5	2	-15		

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Muut palvelut

- Suhdanne tilanne pysynyt ennallaan hieman tavanomaista vaisumpana
- Myynti kasvoi alkukesällä loivasti ja henkilöstö pysyi lähes ennallaan
- Suhdannenäkymät ovat vähän heikentyneet, mutta silti varsin vakaat (saldoluku -7)

Muiden palvelualojen yritysten yleinen suhdannetilanne on pysynyt ennallaan, ja sitä kuvataan hieman keskimääräistä vaisummaksi. Muihin palvelualoihin luetaan Suhdannebarometrissa muun muassa opetus-, sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

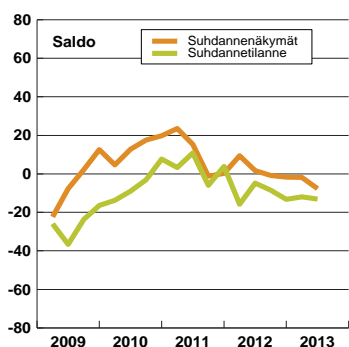
Suhdanneodotukset melko vakaat

Lähikuukausien odotukset ovat hieman heikentyneet, mutta kokonaisuutena suhdannekehityksestä odotetaan melko vakaata. Suhdanne-

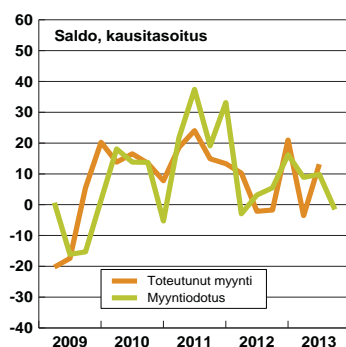
näkymien saldoluku oli heinäkuussa -7 (huhtikuussa -2). Suhdanne tilanteen paranemista odotti uusimmassa tiedustelussa 4 % vastaajista ja sen heikkenemistä ennusti 11 % yrityksistä.

Myynnin arvioidaan kasvavan lähikuukausina aavistuksen. Henkilöstön määrä pysyisi lähes nykytasollaan. Työvoimapula on alalla varsin yleistä muihin toimialoihin verrattuna.

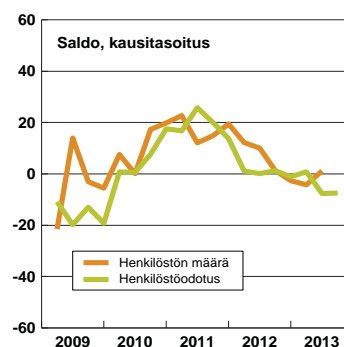
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

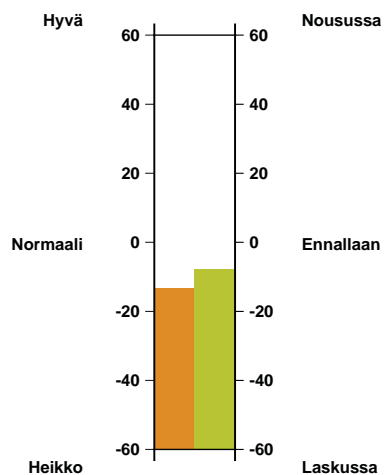

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdanne tilanne

Suhdannenäkymät

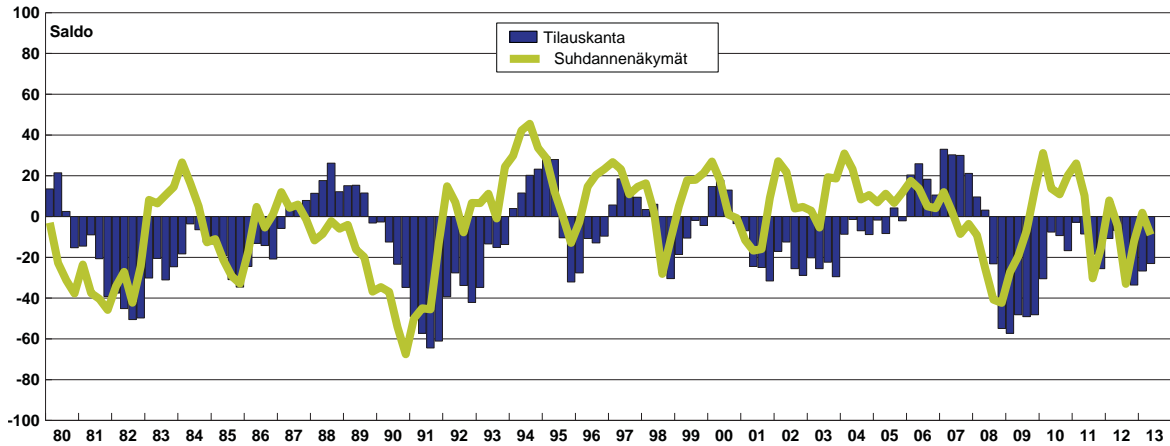

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

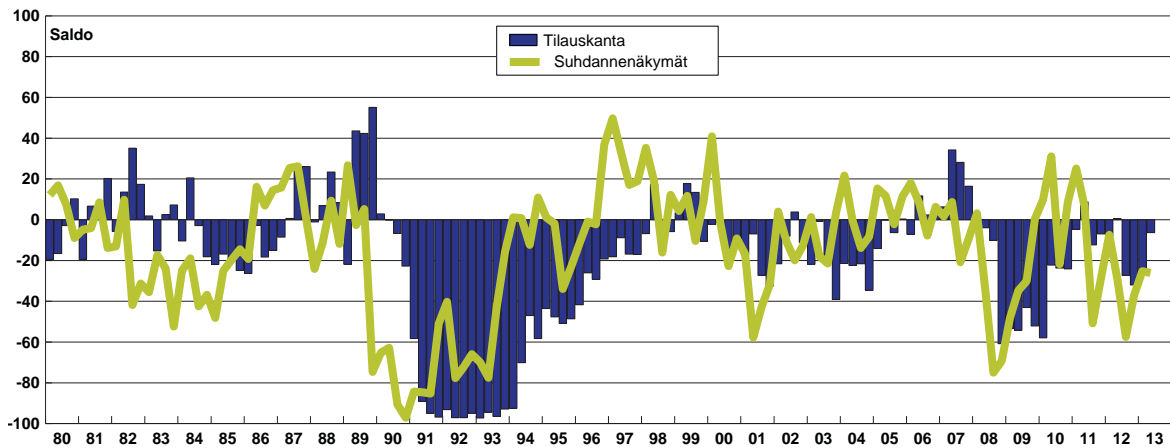
	2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	10	-3	-2	21	-4	13		
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	3	6	17	9	10	-1		
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	12	13	1	-5	-5	5		
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	1	-6	-2	-1	-6		
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	32	46	42	37	44	49		
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	19	20	22	18	17	33		
puute kapasiteetista	0	3	3	1	1	0		
riittämätön kysyntä	14	25	21	20	25	16		
muu este	1	0	1	3	4	2		
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	-15	-4	-9	-13	-12	-14		
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	9	2	0	-1	-2	-7		

Pitkiä aikasarjoja

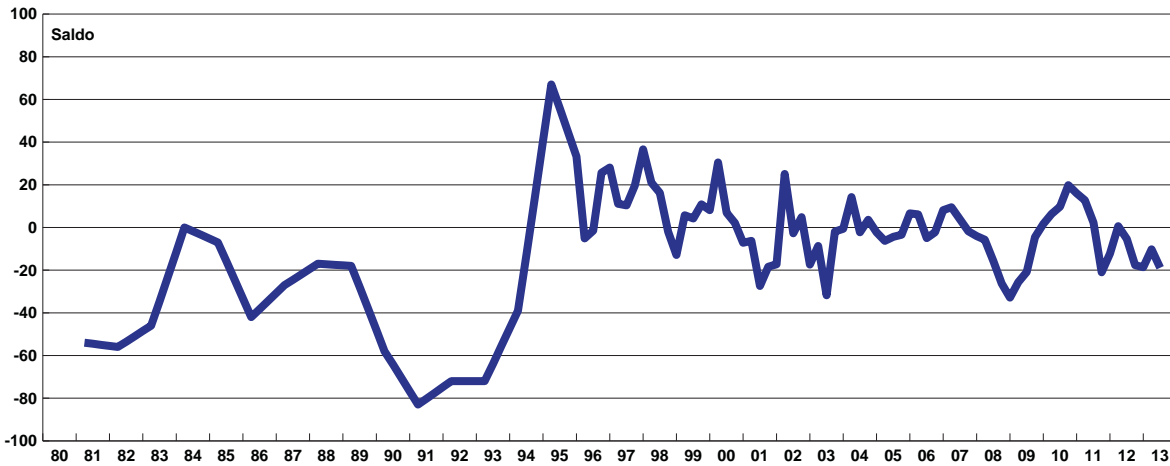
Teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta

Rakentamisen suhdannenäkymät ja tilauskanta

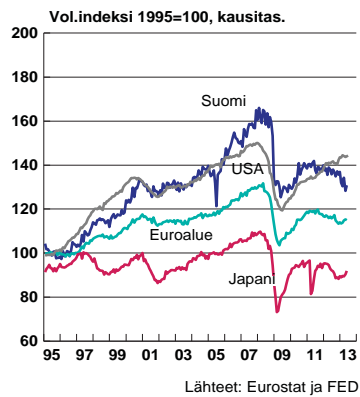

Palvelujen suhdannenäkymät

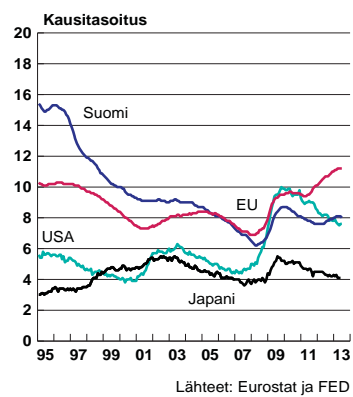

Taustatietoa taloudesta

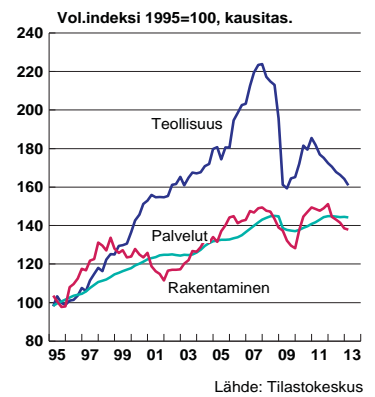
Teollisuustuotannon kehitys

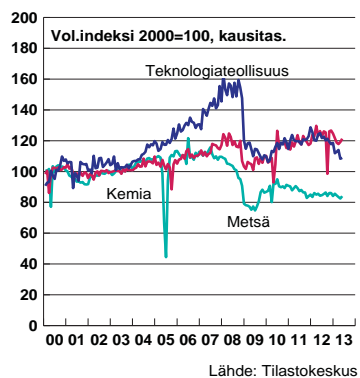
Työttömyysaste, %

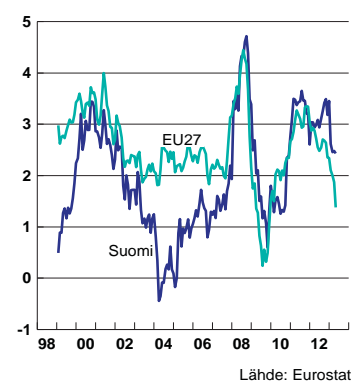
Kokonaistuotanto pääelinkeinoittain

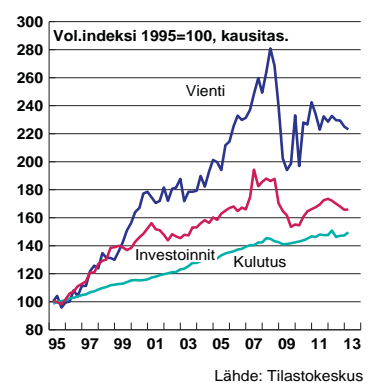
Teollisuustuotanto

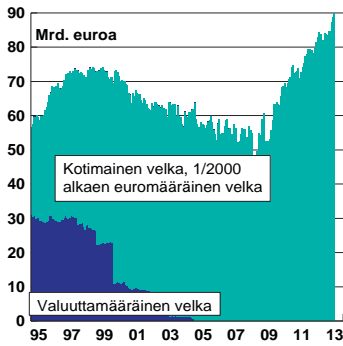
Inflaatio, %

Kysynnän päätekijät

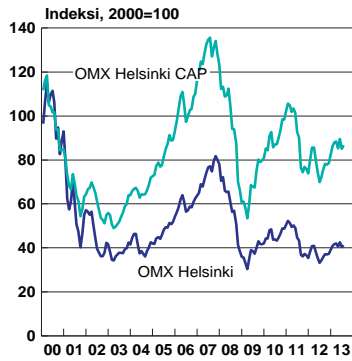

Valtionvelka

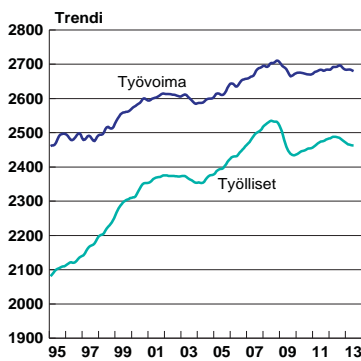
Lähde: Valtiokonttori

Pörssikursseja

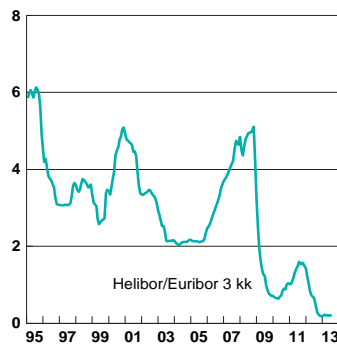
Lähde: OMX Helsinki

Työvoiman kysyntä ja tarjonta

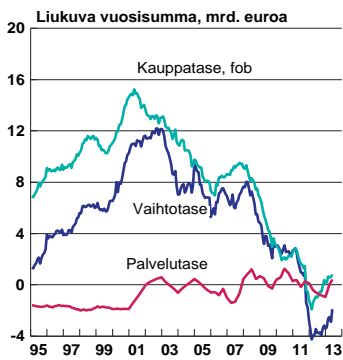
Lähde: Tilastokeskus

Lyhyt markkinakorko, %

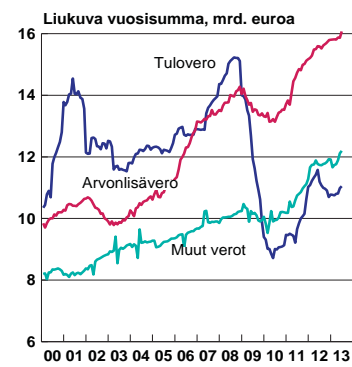
Lähde: Suomen Pankki

Ulkomaankaupan taseet

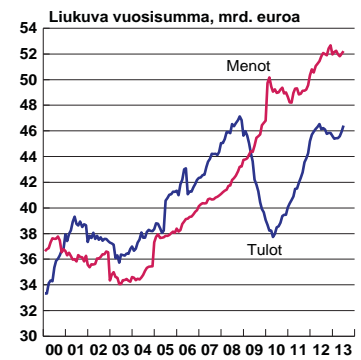
Lähde: Suomen Pankki

Valtion tulovero, ALV ja muut verot

Lähde: Valtiokonttori

Valtiontalouden tulot ja menot

Lähde: Valtiokonttori

Suhdannotiedustelu- menetelmä

EK:n Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tekee kuukausittain suhdannotiedusteluja koko suomalaiselle elinkeinoelämälle.

Neljä kertaa vuodessa tehdään laajempi tiedustelu, jonka tuloksista julkistetaan **Suhdannebarometri**-julkaisu. Lisäksi kuukausittain julkaistaan suppeampi luottamusindikaattoritiedote.

Teollisuuden suhdannotiedusteluja on tehty Suomessa vuodesta 1966 alkaen. Palvelualoilla ensimmäiset tiedustelut on aloitettu 1980-luvun lopulla, mutta merkittävämpi laajennus tapahtui vasta 2000-luvun puolivälissä.

Tässä julkaisussa on esitetty EK:n uusimman suhdannotiedustelun tulokset koko yksityiseltä sektorilta. Tiedustelu on tehty **heinäkuussa 2013**. Siihen on vastannut **924 yritystä**, jotka työllistävät Suomessa **noin 236 000 henkilöä**.

Elokuussa 2010 julkaistavasta tiedustelusta lähtien vastaajayritysten luokitteluksi toimialoille on käytetty uutta TOL 2008 -luokitusta. Muutoksen vaikutus Suhdannebarometrin tuloksiin on kuitenkin varsin pieni.

Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebarometrissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiedostoista on PT:n suhdannotiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EK:n Suhdannebarometri on **osa Euroopan komission suhdannekyselyjärjestelmää**. Järjestelmään osallistuvat organisaatiot tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa, ja Euroopan komissio osallistuu jäsenmaissa tehtävien tiedustelujen rahoitukseen. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Yleistä suhdannotiedusteluista

Suhdannotiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännepeitteitä. Tyypillisesti suhdannotiedustelujen kysymyksillä voidaan kartoittaa talouskehitystä noin puoli vuotta eteenpäin.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on

tyypillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyselyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityksen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Joitakin muuttujia, kuten tilauskantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Tulokset painotetaan yrityskoolla

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdon ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otoksessa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Useimmat suuret yritykset vastaavat tiedusteluun toimipaikoittain tai tuotannonaloittain, ei konsernitasona.

Toimialoittaiset vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. **saldolukuina**. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 – 20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

ISSN 0783-3350

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi